

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ

Право на інформацію – це одне з найголовніших прав, яке забезпечує функціонування правової держави, розвиток та становлення громадянського суспільства, а зокрема й особистості. Актуальність права на інформацію полягає в тому, що воно є передумовою до існування демократичного устрою держави. Рівень демократичного рівня держави визначається саме наявністю чи відсутністю таких прав.

В Україні розвиток права на інформацію починається з Конституції Пилипа Орлика 1710 року, яка передбачала максимально відкриту для всіх систему державних органів, роблячи їх при цьому публічними не лише за сферою своєї діяльності, а й за методами здійснення владних повноважень. Саме в ній містилося положення, що згодом стало прототипом сучасного принципу прозорості.

В останні роки можна спостерігати покращення роботи органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні у сфері доступу до інформації. Зокрема, створення систем обліку публічної інформації в органах державної влади, спеціальних підрозділів і відділів, які займаються питаннями забезпечення доступу до інформації про діяльність відповідного органу. Більше уваги приділяється питанням надання інформації на запити громадян, а також активному інформуванню громадськості. Основними принципами інформаційних відносин є: гарантованість права на інформацію; відкритість, доступність інформації та свобода щодо її обміну; об'єктивність, достовірність інформації; її повнота й точність; законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації. Відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації врегульовані в Законі України «Про інформацію». Відповідно до ст.1 Закону України «Про інформацію» інформація – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Складові права на інформацію визначені у ст.5 Закону «Про інформацію», зокрема, право на інформацію полягає у можливості вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів. До публічної інформації відповідно до ст.1 Закону «Про доступ до публічної інформації» відносить відображену та задокументовану будь-якими засобами та на будь-яких носіях

інформацію, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

Отже, для ефективної реалізації права на інформацію недостатньо його закріплення у законодавстві. Для подолання проблем реалізації права на інформацію суттєвим є дотримання балансу інтересів особи, суспільства й держави. Зокрема, є необхідність в усуненні недоліків та невідповідностей нормативно-правових актів, які регламентують реалізацію права на інформацію в Україні відповідно до міжнародних стандартів, ухваленні програм інформаційно-захисного характеру, що сприятимуть підвищенню рівня захисту інформаційної приватності особи; ухваленні Інформаційного кодексу України та спеціальних законів, які б визначали доступ до інформації певного виду (наприклад, «Про доступ до правової інформації», «Про доступ до екологічної інформації», «Про доступ до інформації персонального характеру»).

Кураксіна Н. В.
НТУ «ХП»

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ЯК ОСОБИСТЕ НЕМАЙНОВЕ ПРАВО

Одним з особистих немайнових відносин, які входять до предмету цивільно-правового регулювання та охорони, є ті з них, що пов'язані з інформацією. Розглянемо право фізичної особи на інформацію як особисте немайнове право, його цивільно-правову природу, зміст, особливості здійснення тощо. Насамперед слід відмітити, що об'єктом вказаного права є інформація. Під поняттям «інформація» законодавець визначає документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що мали або мають місце в суспільстві, державі й навколишньому середовищі.

Однак навіть загальний аналіз цього визначення дозволяє висловити певні зауваження. Насамперед, інформація не може охоплюватись виключно відомостями про події та явища. По-друге, обмежуючи існування інформації лише минулим і сьогоденням, законодавець, безпідставно виключає таке поняття, як футуристична інформація. По-третє, законодавець не визначає форми публічного оголошення й мінімальної кількості осіб, серед яких цю інформацію слід оголосити.

Також велике значення мають види інформації, адже віднесення інформації до того чи іншого виду впливає на її правовий режим. І тому законодавець виділяє такі види інформації: статистичну, адміністративну,